

Павленко Є. М., студентка
Лещенко Г. А., к. філол. н., доц.
Запорізький національний технічний університет

ІТ-ПЕРЕКЛАД VS НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПЕРЕКЛАД

Науково-технічна сфера є однією з життєво важливих сфер діяльності людства. У зв'язку з бурхливим розвитком техніки та поширенням науково-технічної інформації з'явилося поняття «науково-технічний переклад». До цього перекладу відносяться такі документи: науково-технічна література, а саме, монографії, збірники та статті з різних проблем науки і техніки; учбова науково-технічна література (підручники, довідники і т.д.); науково-популярна література з різних галузей техніки; технічна і супровідна документація; технічна реклама, патенти та ін.

Найбільшими труднощами при перекладі науково-технічних текстів є:

а) **насиченість текстів термінами.** Науково-технічні терміни як мовні знаки, що репрезентують поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів і є однією з головних причин виникнення труднощів при перекладі з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників (у випадку термінів-неологізмів) та національну варіативність;

б) **явище багатозначності.** У мові науки і техніки це явище поширене через те, що у терміносистемах різних галузей науки і техніки широко застосовується так зване семантичне словотворення, коли існуючій формі слова приписується те чи інше значення. У деяких випадках один і той же термін має різні значення в межах різних наук. Особливими труднощами для перекладу є випадки, коли один і той же термін має різне значення в залежності від приладу чи обладнання. Вирішальним при перекладі багатозначного терміна є контекст;

в) **значна кількість неологізмів.** Зрозуміло, що такі випадки можуть створювати серйозні проблеми для перекладача. Основна умова подолання цих труднощів полягає у детальному аналізі описуваного явища і передачі його термінами, що вже є усталеними в науці. Актуальні наукові проблеми, найновіші технічні винаходи і відкриття висвітлюються у друкованих виданнях і перш за все – у періодичних виданнях, до яких і повинен звертатися перекладач.

Від науково-технічного перекладу відпочкувався ІТ переклад, який на сьогодні має статус окремого виду перекладу з чітко вираженим предметом, об'єктом дослідження і, відповідно, своєю термінологічною системою. Він є найскладнішим видом перекладу, адже ця галузь виникла порівняно недавно і постійно розвивається. Як і науково-технічні тексти, ІТ тексти насичені термінами, що зрозумілі лише людині-професіоналу в даній сфері. Порівнюючи переклад в сфері інформаційних технологій та науково-технічний переклад, приходимо до висновку, що основну різницю між ними становить наявність великої кількості сленгових слів та словосполучень в ІТ текстах. Нижче наведені приклади деяких з них:

- **«404»** – людина, яка не розуміється на чомусь.

Don't bother asking Nick. He's 404.

- **Fubar** – військовий термін, що розшифровується як «Fouled Up Beyond All Repair/Recognition» Це скорочення означає, що річ зламана настільки, що відремонтувати її просто неможливо.

There's nothing I can do about it – this stuff is totally FUBAR.

- **Root** – привілейований користувач. А точніше, спеціальний обліковий запис в операційній системі, власник якої має повноваження на виконання всіх без винятку операцій.

Gentoo has some default protection against normal users trying to su (swipe up) to root.

Кількість термінів, що використовуються в сфері ІТ, невпинно зростає. Аби бути компетентним та здійснювати правильний та якісний переклад, перекладач має завжди стежити за новими поняттями, що все частіше з'являються в таких текстах.